

RAN-2101000802030001
M.A. (Part- II) (External) Examination March - 2026
Political Science (Paper - VIII) Indian Foreign Policy
Time: 3 Hours]
[Total Marks: 100

સૂચના : / Instructions (1) ઉપરોક્ત દશવિલ વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી. Fill up strictly the above details on your answer book (2) દરેક પ્રશ્નના ગુણ સમાન છે. Each question carry equal marks.	Seat No.: Student's Signature
--	--

- પ્ર.1.** ભારતની વિદેશનીતિના મૂળભૂત તત્વોની વિગતે ચર્ચા કરો.
અથવા
- પ્ર.1.** ભારતની વિદેશ નીતિના મુખ્ય ઉદ્દેશ્યોનું વિવેચનાત્મક પરીક્ષણ કરી, સમકાલીન વૈશ્વિક વ્યવસ્થામાં આ ઉદ્દેશ્યો પ્રાપ્ત કરવામાં ભારત કેટલે અંશે સફળ રહ્યું છે તે વિશે ચર્ચા કરો.
- પ્ર.2.** ભારતની વિદેશ નીતિના ઘડતરમાં આંતરિક નિર્ણાયકોની ભૂમિકાની ચર્ચા કરો.
અથવા
- પ્ર.2.** “ઐતિહાસિક અને સાંસ્કૃતિક પરિબળો ભારતની વિદેશનીતિના ઘડતરમાં કેવો પ્રભાવ પાડે છે?” - વિસ્તૃત રીતે સ્પષ્ટ કરો.
- પ્ર.3.** ભારતના વિદેશ મંત્રાલયની ભૂમિકા અને કાર્યોનું પરીક્ષણ કરો.
અથવા
- પ્ર.3.** ભારતના વિદેશ નિતિના નિર્ણય લેવાની સંસ્થાકીય રચનાનું પરીક્ષણ કરી, વિદેશ મંત્રાલય (MEA) અને વડાપ્રધાન કાર્યાલય (PMO) વચ્ચેની ભૂમિકા અને સંકલનની ચર્ચા કરો.
- પ્ર.4.** 1971 પછીના ભારત અને બાંગ્લાદેશ વચ્ચેના સંબંધોનું મૂલ્યાંકન કરો.
અથવા
- પ્ર.4.** પરમાણુ નિઃશસ્ત્રીકરણ અંગે ભારતની નીતિનું વિશ્લેષણ કરી રાષ્ટ્રીય સુરક્ષાના સંદર્ભમાં ‘પરમાણુ મુક્ત વિશ્વ’ ના આદર્શવાદથી ‘નો ફર્સ્ટ યુઝ’ (પહેલા પ્રહાર નહીં) ના સિદ્ધાંત તરફના પરિવર્તનની ચર્ચા કરો.
- પ્ર.5.** નીચેનામાંથી કોઈપણ બે ઉપર ટૂંકનોંધ લખો:
(A) રાષ્ટ્રીય હિત અને આર્થિક વિકાસ
(B) વૈશ્વિક સત્તાનું માળખું
(C) સુરક્ષા વિષયક કેબિનેટ સમિતિ
(D) માનવ અધિકારો પર ભારતનું વલણ

ENGLISH VERSION

- Q.1.** Discuss the fundamental elements of India's Foreign Policy in detail.
OR
- Q.1.** Critically examine the main objectives of India's foreign policy and discuss the extent to which India has been successful in achieving these objectives in the contemporary global order.
- Q.2.** Discuss the role of internal determinants in the formulation of India's foreign policy.
OR
- Q.2.** "How the historical and cultural factors influence the making of India's foreign policy" -Clarify in detail.
- Q.3.** Examine the role and functions of the ministry of external affairs in India.
OR
- Q.3.** "Examine the institutional structure of India's foreign policy decision-making and discuss the role and coordination between the Ministry of External Affairs and the Prime Minister's Office
- Q.4.** Evaluate the relation between India and Bangladesh after 1971.
OR
- Q.4.** Analyze India's policy on Nuclear Disarmament and discuss the shift from a 'Nuclear-Free World' idealism to the 'No First Use' doctrine in the context of national security.
- Q.5.** **Write short notes on any two of the following:**
- (A) National Interest and Economic Development
 - (B) The Global Power Structure
 - (C) Cabinet Committee on Security
 - (D) India's Stand on Human Rights
-